

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158- 484

Chișinău

17.01.2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale (*inițiativa legislativă nr. 474 din 15 decembrie 2023*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 40 din 17 ianuarie 2024.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Avizului (în limba română – 1 filă, în limba rusă – 1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română – 11 file).

Secretar general adjunct al Guvernului Roman CAZAN

Ex: V. Mustea
Tel: 250-128

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	117	
" 17 "	01	2024
Ora		

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.40

din 17 ianuarie 2024

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege pentru modificarea
Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege pentru
modificarea Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

Pentru Prim-ministru,

Viceprim-ministru,
ministrul agriculturii
și industriei alimentare

VLADIMIR BOLEA

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.40/2024

AVIZ
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 325/2013
privind evaluarea integrității instituționale

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 474 din 15 decembrie 2023) de către un grup de deputați în Parlament și prezintă poziția consolidată ca urmare a recepționării tuturor avizelor instituțiilor implicate.

Potrivit autorilor inițiativei, proiectul de lege a fost elaborat în scopul ajustării Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale în conformitate cu prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 37 din 7 decembrie 2021, prin care Curtea a declarat neconstituționale articolul 343⁸, textul „și de apreciere a rezultatului testului de integritate profesională” din articolul 343⁶ din Codul de procedură civilă și articolul 17 alineatele (2), (3) și (4) din Legea nr. 325/2013.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 37 din 7 decembrie 2021, „Până la modificarea legislației în domeniul evaluării integrității instituționale, instituția care evaluează integritatea instituțională va aprecia, după efectuarea testului de integritate profesională, rezultatul acestuia. După comunicarea rezultatului testării, agentul public testat va avea posibilitatea: 1) să conteste rezultatul testării integrității profesionale în instanța de judecată în ordinea contenciosului administrativ; 2) să participe în instanța de judecată la examinarea rezultatului testării integrității, cu asigurarea confidențialității testorilor, a mijloacelor și metodelor de testare; 3) să aibă acces la materialele testării, cu asigurarea confidențialității testorilor, a mijloacelor și metodelor de testare; 4) să utilizeze căile de atac reglementate de Codul administrativ. Contestarea rezultatului testării integrității profesionale suspendă cursul termenului de prescripție de tragere la răspundere disciplinară.”

Totodată, necesitatea operării modificărilor propuse în conținutul Legii privind evaluarea integrității instituționale rezultă din concluziile și recomandările formulate în Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 325/2013, aprobat de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova prin Decizia CSM06 nr. 388 din 29.11.2023. Potrivit raportului, una dintre dificultățile identificate în procesul de implementare a actului normativ se referă la conflictele interne de norme, inclusiv la ambiguitățile care au fost sesizate în practică în procesul desfășurării evaluării integrității instituționale.

Astfel, modificările operate la Legea nr. 325/2013 vizează reglementările privind evaluarea repetată a integrității instituționale și consecințele eșuării planului de integritate, prelungirea termenului de implementare a Planului de integritate, aspectele legate de rezultatele testelor de integritate profesională, modalitatea de contestare a acestor rezultate de către agenții publici testați, suspendarea termenului de tragere la răspundere disciplinară și a termenului de prescripție a răspunderii disciplinare.

Ca urmare a celor expuse infra, Guvernul comunică susținerea proiectului de lege, cu următoarele comentarii și propuneri de îmbunătățire.

La pct. 1, pentru a asigura o mai bună claritate a normei juridice, la art. 7 alin. (2), lit. c) se propune a avea următorul cuprins:

„c) să declare cadourile și conflictul de interese în conformitate cu legislația, să respingă expres influența necorespunzătoare, iar în cazul imposibilității de a respinge expres influența și al afectării activității sale profesionale, să depună un denunț scris către organele competente”.

Art. 10 alin. (6) din Legea nr. 325/2013 urmează a fi ajustat conform propunerilor prevăzute la pct. 5, care vizează modificarea art. 17. Astfel, alin. (6) se propune a avea următorul cuprins:

„(6) Rezultatul testului de integritate profesională desfășurat în privința unui agent public cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (5) este apreciat de către instituția care evaluează integritatea instituțională ca neconcludent, în condițiile art. 17.”

La pct. 6, analizând modificările propuse la art. 18 din Legea nr. 325/2013, se atestă că acestea nu înlătură deficiențele apărute în procesul de aplicare a mecanismului de evaluare instituțională privitor la termenul și condițiile de publicare a versiunii complete/depersonalizate a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale.

Un prim aspect, termenul de „3 zile lucrătoare din momentul definitivării lui” prevăzut la alin. (5) al art. 18 se consideră a fi prea mic atunci când acțiunile care trebuie realizate sunt prea complexe sau necesită perioade mai îndelungate pentru a fi îndeplinite. În plus, stabilirea unor termene prea scurte poate duce inevitabil la încălcarea acestora.

În ceea ce privește redacția în vigoare a alin. (6) din art. 18 din Legea nr. 325/2013, care prevede că versiunea depersonalizată a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale este făcută publică pe site-ul web oficial al instituției care evaluează integritatea instituțională, concomitent cu transmiterea versiunii complete a raportului de evaluare, aceasta, la fel, este lacunară și necesită a fi modificată.

Astfel, se presupune că regulile care prevăd că „versiunea depersonalizată a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale trebuie să fie făcută publică pe pagina web oficială a instituției care evaluează integritatea instituțională, în același timp cu transmiterea versiunii complete a raportului de evaluare” stabilesc un termen de publicare prea scurt, adică de o zi sau chiar de

câteva ore de la înregistrarea raportului în cancelaria instituției care evaluează integritatea instituțională.

Mai mult decât atât, publicarea raportului în zilele imediat următoare ar putea fi calificată ca nerespectare a normelor indicate *supra*. Aspectul dat a fost vizat în Raportul de evaluare a activității Centrului Național Anticorupție pentru perioada ianuarie 2016 – septembrie 2021, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 186/2021, fiind specificat că „Centrul Național Anticorupție în repetate cazuri a încălcat termenul de publicare pe pagina sa web a rapoartelor privind rezultatele evaluării integrității instituționale a entităților evaluate. Nu au fost publicate la timp rapoartele de evaluare a integrității instituționale [...], acestea fiind publicate peste o perioadă îndelungată și împreună cu rapoartele de monitorizare a implementării planului de integritate”.

Lipsa unor termene clare acordă persoanelor responsabile competența de a institui și de a stabili/prelungi termenele fără unele restricții sau obligații de a oferi o justificare clară pentru asemenea prelungiri.

În context, se recomandă completarea pct. 6 din proiect cu norme care modifică art. 18 alin. (5) și (6) după cum urmează:

1. La alin. (5), textul „termen de 3 zile lucrătoare” se propune a fi substituit cu textul „termen de 5 zile lucrătoare”.

2. Alin. (6) se propune a fi expus în următoarea redacție:

„(6) Versiunea depersonalizată a raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale este făcută publică pe pagina web oficială a instituției care evaluează integritatea instituțională, în termen de 5 zile din momentul transmiterii versiunii complete a raportului de evaluare în condițiile alin. (5)”.

La pct. 7, potrivit amendamentelor propuse la art. 19 din Legea nr. 325/2013, se constată că proiectul nu abordează problema legată de factorii externi care generează riscuri de corupție, identificați în procesul de evaluare a integrității instituționale. În acest caz, se precizează că urmare a faptului că acești factori externi, de regulă, se află în afara controlului entității publice evaluate, recomandările de înlăturare formulate de către Centrul Național Anticorupție, care permit diminuarea fenomenului corupției în rândul agenților publici, nu sunt reflectate în planul de integritate aprobat de entitatea evaluată.

Cu toate acestea, pot fi generate riscuri de corupție, având ca rezultat compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public.

Astfel, pentru a asigura o implementare eficientă a Legii nr. 325/2013, proiectul se impune a fi completat cu norme care să prevadă obligația de înlăturare a factorilor de risc externi identificați în procesul de evaluare, care sunt sub controlul altor entități publice. Această obligație se poate realiza prin includerea în planul anual de activitate al acestora a recomandărilor formulate în procesul de evaluare și prin informarea anuală a instituției care a evaluat integritatea instituțională cu privire la progresele înregistrate. În acest sens, se menționează că asemenea modificări vor permite excluderea circumstanțelor care

încurajează sau provoacă apariția manifestărilor de corupție în cadrul entității publice implementatoare sau care le perpetuează.

De altfel, această concluzie rezultă din Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, elaborat de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, potrivit căruia se recomandă „Completarea Legii nr. 325/2013 cu norme care să prevadă obligația de înlăturare a factorilor de risc externi care sunt sub controlul altor entități publice și care au impact asupra activității entității evaluate, prin includerea în planul anual de activitate a recomandărilor formulate în procesul de evaluare, și informare anuală a instituției care a evaluat integritatea instituțională despre progresele înregistrate.”.

Prin urmare, pentru a asigura o implementare eficientă a Legii nr. 325/2013, și anume în ceea ce privește factorii externi care generează riscuri de corupție, identificați în procesul de evaluare a integrității instituționale, se recomandă completarea proiectului cu reglementări privind obligația de înlăturare a factorilor de risc externi care generează riscuri de corupție, de către entitatea publică ierarhic superioară și/sau organul de autoadministrare, după cum urmează:

1. La art. 9 alin. (1) din Legea nr. 325/2013, se propune completarea cu litera (d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) de a solicita de la entitatea publică ierarhic superioară și/sau de la organul de autoadministrare informații despre măsurile întreprinse în vederea excluderii factorilor de risc externi identificați în procesul de evaluare a integrității instituționale, care determină riscuri de corupție”.

2. La art. 9 alin. (2) din Legea nr. 325/2013, se propune completarea cu o literă nouă (c¹) cu următorul cuprins:

„c¹) de a prezenta entității publice ierarhic superioare și/sau organului de autoadministrare recomandări de excludere a factorilor de risc externi identificați în procesul de evaluare a integrității instituționale, care vor permite reducerea manifestărilor de corupție în rândul agenților publici”.

3. La art. 19 din Legea nr. 325/2013, se propune expunerea alin. (4) în următoarea redacție:

„(4) În cazul riscurilor de corupție descrise în raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale, a căror apariție este determinată de factori de risc externi, entitatea publică va include în planul de integritate acțiuni indirecte, preparatoare în vederea diminuării acestor riscuri. Totodată, entitatea publică ierarhic superioară și/sau organul de autoadministrare va include în planurile anuale de activitate acțiuni directe de excludere a factorilor de risc externi identificați în procesul de evaluare a integrității instituționale, care determină riscuri de corupție.”.

La pct. 8, semnalăm că nu este clară propunerea de modificare a art. 20 din Legea nr. 325/2013, în partea ce vizează abrogarea lit. c) din alin. (3) și alin. (6). În aceeași ordine de idei, se va examina suplimentar oportunitatea modificării

alin. (2) al art. 20, or raționamentele care vin să argumenteze intervenția legislativă respectivă nu se regăsesc în nota informativă în acest sens.

La pct. 10 din proiect, referitor la propunerea de modificare a art. 22 alin. (1) din Legea nr. 325/2013, prin introducerea termenului de 15 zile de contestare a rezultatului testului de integritate profesională, termenul de contestare se recomandă fi adus în concordanță cu prevederile art. 209 alin. (1) din Codul administrativ nr. 116/2018, potrivit căruia acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile.

La pct. 11, privind completarea art. 23 cu alin. (2¹), conform căruia, „în scopul de dezvoltare profesională a testorilor sau schimb de experiență instituțională, înregistrările audio/video a testului de integritate pot fi păstrate fără limită de timp, însă acestea urmează a fi prelucrate în așa mod, ca să nu fie identificată identitatea agentului public testat. Aceste înregistrări nu sunt destinate pentru vizualizare publicului larg”, excedă, în primul rând, domeniul de reglementare al Legii nr. 325/2013, or legea respectivă stabilește scopul, principiile, mijloacele, metodele, procedurile și efectele juridice ale evaluării integrității instituționale în cadrul entităților publice și nu aspectele ce vizează dezvoltarea profesională a testorilor sau schimbul de experiență instituțională a acestora.

În al doilea rând, se constată contrazicerea amendamentului cu termenele generale stabilite de alin. (1) de păstrare a înregistrărilor efectuate în cadrul testelor de integritate profesională, cu prevederile alin. (3) și (4) al art. 23 care prevăd distrugerea înregistrărilor audio/video primare și cele prelucrate, efectuate în cadrul testului de integritate profesională, deținute de către instituția care a evaluat integritatea instituțională, precum și cele pe care entitățile publice sau, după caz, organele de autoadministrare le-au primit de la instituția care a evaluat integritatea instituțională, de respectivele instituții, după expirarea termenelor stabilite la alin. (1) al aceluiași articol al Legii nr. 325/2013. Pentru încălcarea regimului de păstrare, acces și distrugere a înregistrărilor audio/video efectuate în cadrul testului de integritate profesională survine răspunderea prevăzută pentru încălcarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal sau, după caz, ale Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. Astfel, deși art. 23 alin. (1) impune condiția păstrării înregistrărilor efectuate în cadrul testelor de integritate profesională în termenele prestabilite, autorul prin completarea art. 23 cu alin. (2¹) exceptează de la distrugere înregistrările audio/video primare și cele prelucrate, efectuate în cadrul testului de integritate profesională, instituind păstrarea fără limită de timp a înregistrărilor menționate anterior, în scopul dezvoltării profesionale a testorilor sau schimbului de experiență instituțională.

În subsidiar, norma propusă pentru completarea art. 23 alin. (2¹) este în stare să permită abuzuri, în contextul în care înregistrările video/audio efectuate în cadrul testelor de integritate profesională nu sunt destinate pentru vizualizare publicului larg și nu specifică subiectul (entitatea publică) care va asigura sau va

exercita controlul respectării prevederilor legale privind protecția datelor cu caracter personal a agentului public testat vizat în înregistrările video/audio.

La pct. 12 din proiect, semnalăm că amendamentul conține norme de trimitere defectuoase, or Legea nr. 753-XIV/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a fost abrogată prin Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Astfel, se recomandă substituirea textului „art. 44¹ al Legii nr. 1104-XV din 06 iunie 2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și art. 20 din Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova” cu textul „art. 44¹ din Legea nr. 1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și art. 30 din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova”.

Complementar, după o analiză detaliată a prevederilor proiectului propus, se constată că acestea nu rezolvă una dintre problemele apărute în procesul desfășurării evaluării integrității instituționale privind dreptul entității care realizează evaluarea integrității să efectueze vizite de documentare.

În plus, realizarea vizitelor de documentare derivă din dispozițiile art. 13 alin. (4) din Legea nr. 352/2013, care se referă la etapa a treia de evaluare și presupune analiza activităților vulnerabile, prin expertizarea actelor departamentale, a regulamentelor de activitate și fișelor de post ale agenților publici implicați în aceste activități, examinarea petițiilor și modalităților de soluționare a acestora, inclusiv problemele percepute de cetățeni în coraport cu entitatea evaluată.

Potrivit art. 13 alin. (4) din legea citată, „Etapa a treia se realizează prin descrierea riscurilor de corupție identificate la etapa întâi și, după caz, confirmate în cadrul testării integrității profesionale la etapa a doua a evaluării, precum și prin analiza factorilor de risc care sporesc probabilitatea materializării acestor riscuri. Analiza se face conform următoarelor tipuri ale factorilor de risc:

a) factori externi – factori de risc aflați în afara controlului entității publice;

b) factori interni – factori de risc organizaționali, de control și sancționare din sfera de control a entității publice, care sunt rezultatul acțiunilor sau inacțiunilor acesteia;

c) factori operaționali – factori ce apar în procesul de lucru în cadrul entității publice;

d) factori individuali – factori ce pot motiva un anumit agent public să admită manifestări de corupție și să acționeze contrar climatului de integritate instituțională.”.

Instituția care evaluează integritatea instituțională, prin prisma art. 9 alin. (2) din Legea nr. 352/2013, are obligația de a adopta și publica metodologia de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entităților publice, de identificare a agenților publici expuși acestor riscuri și de analiză a factorilor de risc care le generează, în conformitate cu prevederile respectivei legi.

Potrivit Metodologiei de identificare a riscurilor de corupție în cadrul entităților publice, de identificare a agenților publici expuși acestor riscuri și de analiză a factorilor de risc care le generează, aprobată prin ordinul directorului CNA nr. 50 din 20.03.2018, vizita de documentare urmărește obiectivele de:

a) verificare a implementării politicilor și procedurilor anticorupție, inclusiv prin consultarea actelor departamentale interne aprobate și a înscrisurilor din registrele de evidență a avertizărilor de integritate, de evidență a cadourilor, a denunțurilor influențelor necorespunzătoare, a informațiilor cu privire la raportarea conflictelor de interese, analiza măsurilor disciplinare, analiza petițiilor cetățenilor și modalităților de soluționare a acestora;

b) verificare a implementării Standardelor Naționale de Control Intern, aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 189 din 05.11.2015, în vederea analizei procesului de management al riscurilor de corupție (registru instituțional al riscurilor);

c) analiză a activităților vulnerabile, inclusiv conformitatea actelor departamentale, regulamentelor de activitate și fișelor de post ale agenților publici implicați în aceste activități cu atribuțiile, drepturile și obligațiile entității publice.

Pentru remedierea deficienței invocate în analiza expusă *supra*, se recomandă completarea articolului 9 alineatul (1) din Legea nr. 325/2013 cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) de a efectua vizite de documentare la entitatea publică supusă evaluării integrității instituționale.”.

Subsidiar, conținutul proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale este susceptibil de îmbunătățiri din punct de vedere al redactării și al normelor de tehnică legislativă:

Cu referire la titlul proiectului și tot cuprinsul proiectului legii, relevante sunt prevederile art. 42 alin. (5) și art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, ce stabilesc că la indicarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

Se va ține cont că, „sintagma” reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. La schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Obiecția este valabilă și pentru alte cazuri similare din proiect.

Complementar se va revizui întreg proiectul în vederea exprimării normative corecte a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi. Astfel, se

vor utiliza în acest scop cuvintele „se abrogă” și nu „se exclude”. Sintagma „se exclude” se utilizează doar în cazul excluderii unor cuvinte, sintagme, propoziții.

Tot în contextul subiectului analizat, menționăm că urmare a examinării opiniilor furnizate de autoritățile publice sesizate în contextul elaborării Avizului unic al Guvernului, au fost înaintate propuneri suplimentare de intervenții în cadrul normativ conex obiectului proiectului de lege, care ar putea prezenta relevanță și ar putea fi examinate de către autorii inițiativei legislative date pentru a face corp comun cu textul de bază al proiectului transmis spre avizare.

Astfel, sintetizând cele expuse în avizul Cancelariei de Stat, vom remarca că reieșind din scopul general al proiectului de lege remis spre avizare, care, pe lângă racordarea prevederilor Legii nr. 325/2013 la considerentele expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 37/2021, urmărește și atingerea unor finalități mai generice, legate de perfecționarea cadrului legal referitor la mecanismul de evaluare a integrității instituționale și a efectelor juridice ce derivă din acesta și asigură un climat de lucru integru în autoritățile și instituțiile publice, se consideră oportun ca, în acest context, să se examineze și posibilitatea unei extinderi a obiectului proiectului de lege transmis spre avizare, care ar viza același scop de consolidare a efectului evaluării integrității instituționale, consacrand corelativ și o obligație de declarare a averii și intereselor personale pentru unele categorii suplimentare de subiecți.

Raționamentul propunerilor suplimentare derivă din aceea că, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, climatul de integritate instituțională se asigură prin aplicarea politicilor anticorupție naționale și sectoriale, precum și a cerințelor specifice de integritate profesională pentru activitatea agenților publici în cadrul entității publice, iar una din politicile anticorupție naționale și sectoriale care asigură climatul de integritate instituțională este și regimul declarării averilor și intereselor personale. Analiza coroborată a prevederilor din legislația referitoare la declararea averii și a intereselor personale, precum și a celor din domeniul integrității, a dus la identificarea unor lacune de reglementare cu un impact negativ asupra eficacității mecanismelor legale instituite prin actele normative în vigoare.

Astfel, din analiza prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea nr. 325/2013, subiecți ai evaluării integrității instituționale sunt entitățile publice, organele de autoadministrare, agenții publici, Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate.

Cu referire la cele două noțiuni utilizate în această normă – „entitățile publice” și „agenții publici”, se atestă faptul că Legea integrității nr. 82/2017 în cuprinsul art. 3 definește noțiunea de „entitate publică” drept „*persoană juridică cu statut de:*

a) autoritate publică, autoritate centrală, autoritate publică centrală de specialitate, autoritate publică locală, precum și de structură organizațională de pe lângă sau din sfera de competență a acestora;

b) autoritate, instituție, organ, organizație, oficiu sau agenție de stat, autonomă, independentă, de autoadministrare și/sau de reglementare;

c) Curte Constituțională, instanță de judecată, procuratură;

d) întreprindere de stat sau municipală, societate pe acțiuni în care statul deține pachetul majoritar de acțiuni”, iar noțiunea de „*agenți publici*” drept „persoană încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public, precum și alesul local”.

Pornind de la aceste prevederi legale, poate fi sesizat faptul că autoritățile/instituțiile publice la autogestiune, ca și întreprinderile de stat și cele municipale, precum și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, sunt subiecți ai evaluării integrității instituționale, încadrându-se și ele în conceptul de „*entitate publică*”. În altă ordine de idei, angajații acestor entități în mod normal nu se încadrează în conceptul de „*agent public*”, care este rezervat exclusiv persoanelor ce întrunesc cumulativ cerința privind încadrarea într-o entitate publică și cerința privind exercitarea de către aceștia a unei funcții publice, unei funcții publice cu statut special, unei funcții de demnitate publică, sau să fie angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică/să presteze servicii de interes public. Se observă deci în acest context o disparitate evidentă între autoritățile/instituțiile publice la autogestiune, ca și întreprinderile de stat și cele municipale, precum și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, pe de o parte, și celelalte categorii de entități publice, pe de altă parte, prin prisma angajaților din cadrul acestora care ar fi subiecți ai unor controale/evaluări a integrității; disparitate care considerăm că se manifestă în detrimentul asigurării integrității instituționale a entităților publice menționate primele.

Această disparitate sesizată în cuprinsul cadrului normativ referitor la integritatea instituțională observăm că subzistă și în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, scopul de bază al căreia este instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor. Astfel, operând în cuprinsul legii cu noțiunea de „*organizație publică*”, pe care o definește în art. 2 ca „orice autoritate publică (autoritate judecătorească, autoritate de jurisdicție, autoritate a administrației publice centrale sau locale, precum și autoritățile administrative din subordinea acestora, autoritate publică autonomă), instituție publică, organizație de stat, organ de stat, organ colegial cu statut de persoană juridică de drept public, organ de autoadministrare, întreprindere de stat sau municipală, societate comercială sau instituție financiară cu capital majoritar de stat”, legiuitorul, în cadrul art. 3 din lege vine cu enumerarea subiecților declarării averii și a intereselor personale, printre care îi enumeră și pe conducătorii organizațiilor publice și adjuncții acestora (la art. 3 alin. (1) lit. e) din lege).

Stabilind aceasta, considerăm că involuntar s-a creat iarăși o diferență în modul practic dintre autoritățile/instituțiile publice la autogestiune, ca și întreprinderile de stat și cele municipale, precum și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat și celelalte autorități publice (prin prisma faptului că în cazul acestora din urmă evidența averii și intereselor personale a altor angajați decât conducătorii/adjuncții din cadrul autorității publice se asigură din contul la aceea că acești angajați se încadrează în una din celelalte categorii de subiecți prevăzuți la art. 3 alin. (1) din lege; pe când, în cazul primelor, majoritatea angajaților acestora nu se încadrează în vreuna din categoriile date de subiecți).

Pentru a redresa aceste lacune, se înaintează cu titlu de propunere următoarele intervenții în legislație, care ar realiza o raliere suplimentară a situației autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, precum și a întreprinderilor de stat și celor municipale/societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (dar și a angajaților acestora) la situația aferentă autorităților publice ordinare:

1. Articolul 3 alineatul (1) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, urmează a se completa cu literele e¹), e²), e³) și e⁴) cu următorul cuprins:

„e¹) angajații autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, cu excepția angajaților care desfășoară activități auxiliare – de secretariat, de protocol, administrativ-gospodăresc, tehnice, precum și a angajaților autorităților/instituțiilor publice din domeniul sănătății, culturii, educației și cercetării;

e²) persoanele cu funcții de conducere a subdiviziunilor din cadrul instituțiilor publice bugetare, cu excepția persoanelor cu funcții de conducere care gestionează subdiviziuni cu atribuții în domeniul activităților auxiliare – de secretariat, de protocol, administrativ-gospodăresc, tehnice;

e³) persoanele cu funcții de conducere a subdiviziunilor și persoanele cu funcții de control din cadrul întreprinderilor de stat și ale întreprinderilor municipale, societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, cu excepția persoanelor cu funcții de conducere care gestionează subdiviziuni cu atribuții în domeniul activităților auxiliare – de secretariat, de protocol, administrativ-gospodăresc, tehnice;

e⁴) președinții și vicepreședinții partidelor politice, membrii organelor executive centrale ale partidelor politice, indiferent de denumirea pe care o au acestea conform statutului partidului, care nu dețin alte funcții vizate în prezentul articol (prevederea de la această literă vine într-un context separat, legat de necesitatea creării premiselor practice pentru punerea în aplicare a unor măsuri discutate cu ocazia elaborării Planului măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare), referitoare la monitorizarea și verificarea corectitudinii declarațiilor de avere și interese personale întocmite de candidații la funcții

elective (în cazul apariției unor dubii rezonabile sau sesizări referitoare la date incorecte));”.

2. La articolul 3 din Legea integrității nr. 82/2017, noțiunea de „agent public” urmează a fi completată cu textul „sau, după caz, persoana încadrată într-o entitate publică și care este subiect al declarării averii și intereselor personale în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. e¹) – e³) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale”.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ №40

от 17 января 2024 г.

Кишинэу

**Об утверждении Заключения на проект закона о внесении изменений
в Закон № 325/2013 об оценке институциональной неподкупности**

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Утвердить и представить Парламенту Заключение на проект закона о внесении изменений в Закон № 325/2013 об оценке институциональной неподкупности.

За Премьер-министра –

**заместитель Премьер-министра,
министр сельского хозяйства
и пищевой промышленности**

ВЛАДИМИР БОЛЯ

Контрассигнует:

Министр юстиции

Вероника Михайлов-Морару